

OPINNÄYTETYÖ
Jatta Hirvisaari

HYVÄ
SILMÄ

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU Muotoilu- ja taideinstituutti
Elokuva- ja TV -ilmaisu Äänisuunnittelu Opinnäytetyö 18.04.2011

TIIVISTELMÄ

Lopputyökseni olin äänisuunnittelijana lyhytelokuvassa 'Hyvä silmä'. Elokuvan ohjasi ja leikkasi Sampo Sirén ja kuvasi Satu Pulkkinen. Opinnäytetyön kirjallisessa osassa käsittelen äänisuunnitelmaa ja sen merkitystä eri äänityön vaiheissa. Äänisuunnittelun merkitys ja sen toteuttaminen on suunnittelijan työtavoista riippuen yksilökohtaista, joten tässä käsittelen aihetta ainoastaan omakohtaisten kokemuksieni kautta.

Äänisuunnitelman tarkoitus on joka tapauksessa auttaa käsittelemään äänellisiä kokonaisuuksia ja hallitsemaan ääni-ilmaisua, teemoja, sävyjä ja yksityiskohtia myöten. Ennakosuunnittelu voi helpottaa ja nopeuttaa äänen jälkitöitä.

Avainsanat: äänisuunnittelu, ääni-ilmaisua, työtapa.

ABSTRACT

My bachelor's thesis project in sound design was a short movie 'Hyvä silmä' directed and edited by Sampo Sirén and photographed by Satu Pulkkinen. In my thesis report I'll ponder the meaning of a sound plan in different stages of sound work. Sound planning and the use of it can be quite individual depending on the designer's working methods. Therefore I deal with the subject only through my own experience.

Anyway, the purpose of the sound plan is to help managing the sound expression, themes, tones and all details. Preparatory planning may ease and speed up the process.

Keywords: Sound planning, sound expression, working methods.

Sisällys

1. Äänisuunnitelma	4
1.1 Kenelle ja miksi	4
1.2 Äänisuunnitelman sisältö	5
2 ÄÄNITYS ÄÄNISUUNNITELMAN POHJALTA	6
3 CASE: LYHYTELOKUVA 'HYVÄ SILMÄ'	7
3.1 Äänelliset haasteet	7
3.2 Suunnitelman toteutus	7
3.3 Suunnitelman viimeistely	7
3.4 Äänitys	8
3.5 Jälkityö	9
3.5.1 Dialogi	9
3.5.2 Atmosfäärit eli atmot	9
3.5.3 Toimintääänet, eli foley	9
3.5.4 Tehosteet	10
YHTEENVETO	10
LIITTEET	11-23

I. Äänisuunnitelma

1.1 Kenelle ja miksi

Monet tekevät äänitöitä ilman minkäänlaista ennakkosuunnittelua ja toisinaan projekti voi olla sen luonteinen, että suunnitelman teko on täysin mahdotonta. Suunnitelman arvoa äänittäjän ja äänisuunnittelijan työkaluna ei kuitenkaan pidä väheksyä. Äänisuunnitelma voi olla pelkästään taiteellinen, tekninen tai vaikka molempia. Suunnitelmalla voidaan selkeyttää työprosessin kulkua, aikataulutusta ja listata äänitykseen tarvittava kalusto. Suunnitelman avulla voidaan myös ennakoida tarvittavia dialogin irto-ottoja, foley -ääniä ja atmosfäärejä, jotka on tärkeää saada äänitettyä kuvauspaikalla 100%:sen, eli huntti -äänen lisäksi.

Elokuvan teossa ohjaaja tai tuottaja ovat yleensä ne henkilöt, joka sanovat tuotannon kaikkiin osa-alueisiin liittyvän, niin tuotannollisia ratkaisuja kuin kuvaus-, leikkaus ja ääniratkaisujakin koskevan viimeisen sanan. Siksi on hyvä, jos äänisuunnittelija pystyy selkeästi esittämään omat visionsa ääni-ilmaisusta ohjaajalle ja perustelemaan laitehankinnat tuottajalle jo esituotantovaiheessa.

Taiteellisen äänisuunnitelman tarkoitus on konkretisoida ääni-ilmaisua. Sitä voidaan käyttää apuvälineenä esimerkiksi äänielokuvan teossa, jossa kuva ja ääni muodostavat toisiinsa tukevan tarinan. Äänimaailma on itsessään melko abstrakti käsite, jolloin sen muistaminen, käsittäminen ja selittäminen muille saatikka itselleen voi olla hankalaa. Elokuvan tyylilaji ja ilmaisutapa määrittelevät sen, miten ja mitä haluamme äänellä korostaa, tuoda lisää tai poistaa tukeaksemme valittua ilmaisutapaa. Siispä äänisuunnitelma konkretisoi kirjoitettuun ja jäsennehtyyn muotoon, jolloin äänimaailmasta on helpompaa muodostaa jonkinlainen kokonaiskuva.

Jos teoksen ohjaaja sattuu olemaan erityisen kiinnostunut ääni-ilmaisusta, suunnitelma kannattaa tehdä alusta asti yhteistyössä ohjaajan kanssa. Huono ennakkosuunnittelu voi kostautua äänen leikkausvaiheessa, jos ja kun äänisuunnittelija ja ohjaaja tajuavat olleensa aivan eri linjoilla ilmaisutyöliien kanssa. Pahimmassa tapauksessa suunnitelmaa lähdetään tekemään alusta alkaen uusiksi tai jätetään se kokonaan tekemättä. Tällöin on vaarana, että äänileikkaaja ei saa jälkeempään kunnolla otetta ilmaisutavasta, koska sitä ei ole ennalta määritelty.

1.2 Äänisuunnitelman sisältö

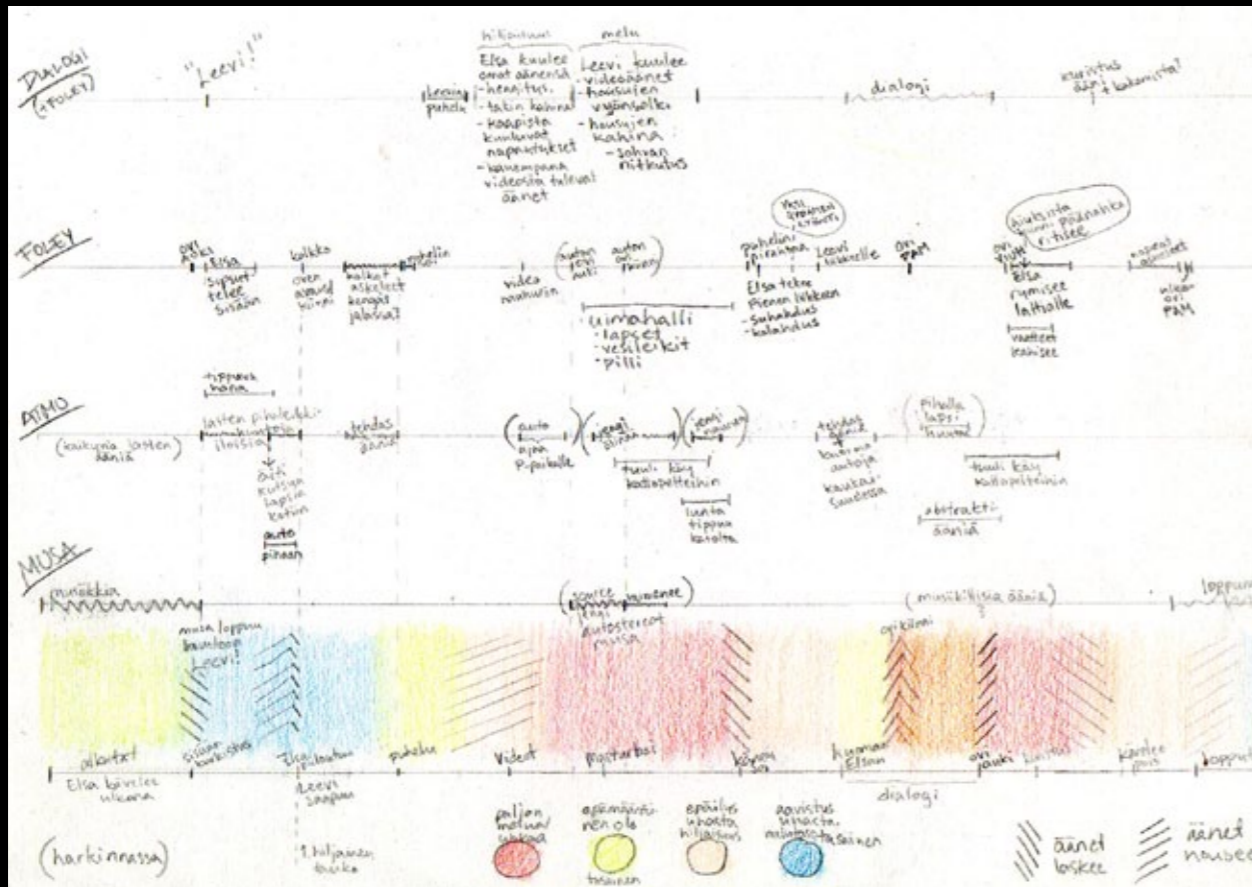
Äänisuunnitelmassa esitettävät äänet ja tehosteet voidaan jakaa esimerkiksi viiteen ryhmään: atmosfäärit, foleyt, pisteet, dialogi ja musiikki. Kategorioiden määrä ja suunnitelman ulkoasu voivat toki vaihdella niin projekti- kuin suunnittelijakohtaisestikin.

Äänisuunnitelmasta käy ilmi elokuvan ajankulku kohtauksittain sekä kohtauksissa esiintyvät äänet. Siinä voidaan esittää myös elokuvan draamallinen jaksottuminen (1. näytös, antiklimaksi, käänne jne.). Mitään virallista kaavaa äänisuunnitelmaan ei ole olemassa, joten sen tekoon saa ja kannattaa käyttää mielikuvitusta luodessaan omaa "äänikarttaan

sa". Voi tuntua typerältä kirjoittaa äännähdyksiä paperille, esimerkiksi sanoilla "ding dong" (ovi) tai "wuf" (koira), mutta toisaalta ilman yksinkertaisia ilmauksia asiat joutuisi kirjoittamaan turhan pitkästi. Tärkeintä on, että suunnitelman tekijä pystyy itse lukemaan omaa äänikarttaansa ja turvautumaan siihen viimeistään silloin, kun leikkauspöydällä punainen lanka alkaa karata käsistä. Juuri tämän takia suunnitelmaan kannattaa panostaa siten, että luo siitä mahdollisimman yksityiskohtaisen, mutta asennoituu siihen samalla joustavasti. Suunnitelmaan voi esimerkiksi miettiä henkilöihin tai tapahtumapaikkoihin sidottuja teemoja ja keksiä useampia vaihtoehtoisia äänikeinoja teeman tukemiselle. Esimerkiksi, jos kohtausta on iloinen, siihen voitaisiin mahdollisesti liittää taustalle linnun viserrystä tai vaikka hilpeää musiikkia. Suunnitelman lukua helpottaa myös se, jos luo siihen jonkinlaisen "jännitekäyrän".

Jännitekäyrä kuvaa kohtausten välisiä jännitteitä tai esimerkiksi henkilöihahmojen sisäisiä (henkisiä) muutoksia. Jännitekäyrän ei tarvitse olla käyrä. Sen voi esittää monella tavalla, kuten viivoilla, pisteillä, tekstillä tai väreillä. Se voi myös olla pelkkä jäsentely aikajanalla, jossa käy ilmi käänteet ja huippukohtat. Sen päätarkoitus on osoittaa aikajanaalta ne kohdat, jossa ääni-ilmaisulla voidaan korostaa tarinassa tapahtuvaa käännettä tai vaikka ennakoida tulevaa tarinan muutosta äänen luonteen muuttumisella.

Äänisuunnitelma elokuvasta "Huominen", tyylilajiharjoitus, ETV 3. vuosikurssi 2010.

2 ÄÄNITYS ÄÄNISUUNNITELMAN POHJALTA

Vaikka äänisuunnitelman merkitys on vähäisin itse kuvaustilanteessa, sen tuntemisesta saattaa olla yllättävää hyötyä kuvauspaikalla. Kuvauspaikalla tai kuvaustilanteessa voi esiintyä sellaisia äänellisiä ominaisuuksia, joita ei pysty jälkikäteen luomaan. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi näyttelijän synnyttämät äänet, näyttelijöiden dialogin taustalta kuuluvat hurinat tai muut tilassa esiintyvät äänet tai ulkoilmaan liittyvät äänet (esim. sää, vuodenaika, luonnon äänet). Pääasiassa äänittäjän tehtävä on kuitenkin ottaa talteen näyttelijöiden dialogi niin puhtaana kuin mahdollista.

3 CASE: LYHYTELOKUVA 'HYVÄ SILMÄ'

3.1 Äänelliset haasteet

Tässä projektissa oli mukavia haasteita äänisuunnittelun kannalta, koska tarinassa on fantasiamaaisia elementtejä muutoin realistisessa maailmassa. Elokuvan tarina kertoo miehestä, jolta irtoaa silmä. Sattumusten kautta silmä varastetaan, mutta mies näkee sillä yhä. Kun silmä on eri paikassa kuin mies, hän ei tietenkään voi kuulla sitä, mitä silmän fyysisessä olinpaikassa tapahtuu, vaikka näkeekin sinne. Välillä realismista erkaannutaan miehen henkiseen, pään sisäiseen mielentilaan, jotka täytyy erottaa realistisesta äänimaailmasta omiksi kokonaisuuksikseen.

3.2 Suunnitelman toteutus

Aloitin äänisuunnitelman teon heti, kun elokuvan käsikirjoitus oli kohtausjärjestyksen osalta lopullisessa muodossaan. Aloin hahmotella taulukkoa ja aikajanaa ensin yhdelle paperille. Yhdistin foley- ja pisteäänät samaan kategoriaan ja lisäsin kokonaan uuden kategorian ("muuta"), johon voisin lisätä muita ääneen liittyviä ideoitani. Muutaman luonnoksen jälkeen sain kategoriat järjestettyä ja laskettua niille sopivan kokoiset sarakkeet. Kategorioita olivat:

1. foley/pisteet
2. dialogi
3. atmo/musiikki
4. muuta (huomioitavaa)
5. jännitekäyrä

3.3 Suunnitelman viimeistely

Äänisuunnitelman (liite 2) valmistuttua kävimme sen läpi myös ohjaajan kanssa. Puhuimme paljon yksittäisistä äänistä, mutta niiden kautta molemmille alkoi syntyä kokonaiskuva elokuvan ympäristöstä, vuodenaikasta ja henkilön elintilasta sekä persoonallisesta luonteesta. Suunnitelmassa on kaksi teemallista päälinjaa: realistinen, täyteläinen, mutta terävä arkimaailma, jonka vastapainona toimivat unikohtaukset, joissa maailma muuttuu pehmeäksi ja vääristyneeksi. Ympäristöjä on pääosin neljä: koti, työpaikka, ulkomaailma ja unenomaiset tilat. Kodissa ja työpaikalla päähenkilö on eristyksissä suuresta ja avarasta ulkomaailmasta, joten sisä- ja ulkotilojen välille piti saada selkeä ero. Tilaeroja korostettaisiin atmosfäärien muutoksella etukanavien monoäänestä (sisätilat) paksuksi ja kiertäväksi stereoksi (ulkotilat ja unitilat).

3.4 Äänitys

Käytettävissäni oli yksi puomittaja ja varapuumittaja. Monissa tilanteissa jouduin turvautumaan myös varapuumittajaan, koska muutamassa kohtauksessa kuvassa tapahtuvaa toimintaa oli samanaikaisesti pesulan ulkopuolella ja sisätiloissa. Molempien toimintäänneet olisi hyvä saada talteen, siitäkin huolimatta että kamera kuvasi sisätiloissa. Akustiset olosuhteet olivat kelvolliset, vaikka kuvauspaikat sijaittivat kaikki Lahden ydinkeskustassa tai sen tuntumassa.

Kuvausten aikana meinasi tulla paha viivästys äänityksen takia, mutta tämänkin onnettomuuden ennakkosuunnittelu lopulta pelasti. Jo toisena kuvauspäivänä käyttämäni tallennin Cantar-X alkoi valittamaan "plug & play error:ia" ja pian tajusin, että kovalevyhän se siellä paukkui tilanpuutteesta. Oli siis pakko lähteä tyhjentämään kovalevyä kesken kuvausten. Ajankohta ei olisi voinut kuitenkaan olla osuvampi. Sillä hetkellä kuvattava kohtaus ei sisältänyt dialogia, eikä mitään sellaista ääntä, jota ei voitaisi jälkikäteen luoda. Suunnitelman perusteella tiedettiin myös, ettei seuraavan kohtauksen 100% ääniä tulvaisi varmuudella käyttämään. Pystyin siis poistumaan kuvauksista tyhjentämään levyä, eivätkä kuvaukset siitä huolimatta viivästyneet lainkaan.

3.5 Jälkityö

3.5.1 Dialogi

Aloitin jälkityöt dialogileikkauksella. Äänitys oli sinänsä hyvin onnistunut, koska dialogi kuulosti jokaisessa lokaatiossa suhteellisen puhtaalta. Näin ollen ääniä ei tarvinnut alkaa puhdistamaan minkäänlaisilla taajuuskorjaimilla (ekvalisaattoreilla) jälkeensä. Ainoa ongelma dialogissa huomattiin elokuvan ensimmäisessä kohtauksessa, jossa pesulan huonekaiku sai äidin dialogin kumisemaan. Tämä saatiin kuitenkin pelastettua miksaamalla puomiäänite ja radiomikin äänite keskenään. Muissa pesulakohtauksissa puomitus oli onnistunut paremmin, eikä miksausta enää tarvittu.

3.5.2 Atmosfäärit eli atmot

Atmoja varten kävin usealla päivä- ja iltakävelyllä eri puolilla Lahden keskustaa ja joillakin syrjäisemmillä asuinalueilla. Äänitin atmot Zoom H-2 äänentallentimella, joka tallentaa maksimissaan neljää kanavaa. Etupuolen mikrofonit ovat 90 asteen kulmassa toisiinsa nähden ja takamikrofonit 120 asteen kulmassa.

Pesulan kuvitteellinen sijainti on vilkasliikenteisen keskustan tuntumassa. Liiketilassa on suuri ikkuna, jonka takaa kuulemme kokoajan ulkopuolista liikennettä, ihmisiä ja liikennevaloja. Kuvitteellisesta vuorokaudenajasta riippuen vaihtelin pesulan atmoja vilkkaasta päiväliikenteestä hiljaiseen iltatunnelmaan. Myös silloin, kun kuvassa tapahtuu jotain merkittävää, atmot saattavat vaihtua ja tulla myöhemmin takaisin. Pesulan takahuoneessa kuulemme pesukoneen jylinää. Äänitin pesukoneen omassa taloyhtiömme pesuhuoneessa, joka on täsmälleen saman kokoinen, kuin elokuvassa. Koska elokuvassa näemme kaksi lähes samannäköistä pesukonetta, miksasinkin kaksi eri pesuohjelmaa kuulumaan samanaikaisesti. Säädin vielä toisen koneen sävelkorkeutta ja taajuuskorjainta, jotta pesukoneiden jylinässä olisi pieni vivahde-ero.

Samulin koti sijaitsee kuvitteellisesti omakotitaloalueella, jonkin suuremman tien varressa, hiukan syrjemmässä keskustasta. Illalla voimme kuulla Samulin huoneessa vain muutamia autoja ja kaukaista liikennettä. Aamulla tunnelman valtaa raikas kevättalvinen lintujen viserrys. Kohtauksessa, jossa Samuli herää pesularyöstöön, kuulemme aamuyön tunnelmia. Muutamia autoja ja häilyvästi jotain baarista poistuvia ihmisiä.

3.5.3 Toimintäänneet, eli foley-äänneet

Elokuvassa kuultavista toimintäänneistä n. 80% on huntta, eli kuvauspaikalta tallennettua ääntä. Kohtauksessa, jossa Samuli tuo silmän pesulan takahuoneeseen, on luotu äänneet jälkikäteen lähes kokonaan, lukuun ottamatta paria askelta viimeisessä kuvassa. Kyseisestä kohtauksesta ei oltu saatu huntta, koska juuri sillä hetkellä olin taistelemassa kovalevyongelmani kanssa. Muut jälkikäteen lisätyt toimintäänneet (foleyt) äänitimme pääosin studiossa. Näitä olivat mm. juoksuaskeleet, oviverhon kahina, takahuoneesta kuuluvat äidin kolinat ja askeleet, loisteputkilampun syttyminen ja Samulin takin kahina. Loisteputket äänitin Zoom H-2:lla kotona ja oven soittoaäniä piti metsästä vieraillemalla Lahden pikkupuotiikeissa ja kuuntelemalla niiden ovisoittoaäniä.

1 INT PESULAN ETUHUONE ILTAPÄIVÄ

ALKUTEKSTIT mustalla pohjalla.

SAMULI (35, tylsistynyt, huolittelematon ja hermostunut mies) istuu pesulan tiskin takana ja laittaa silmäänsä silmätippoja. Pesukoneet hurisevat taustalla. Samuli pitää sylissään kansiota jossa on pesulan viimeisen vuosineljänneksen tulos. Hän nostaa pöydältä kirjekuoren ja avaa sen. Kirjekuori kertoo, että lasku on erääntynyt. Sylissä olevassa kansiossa lukee, että pesulalla ei mene hyvin. Sitten Samuli huomaa kuinka ulkona kävelee kaunis nainen (**ELLI, 30, rennosti pukeutunut, keltainen kaulaliina**) joka lähestyy pesulan ovea. Näyttää siltä, että Elli on tulossa pesulaan. Samuli ryhdistäytyy ja miettii hetken mihin laskisi kansion kunnes laskee sen hyllylle tiskin alle. Ovi aukeaa, mutta sieltä tuleekin Samulin äiti, **LAILA (65, ryhdikäs, toimeliaan oloinen vanhempi nainen)**. Samulin ryhti lysähtää. Laila pääsee sisälle ja kääntyy samantien ja menee takaisin ulko-ovelle. Hän tutkailee oven vieressä roikkuvaa munalukkoa.

LAILA

Ihan ku tää ois yritetty rikkoa.

Laila astuu muutaman askelen lähemmäs Samulia ja puhuu hätääntyneesti.

LAILA

Voi herranjestas. Tänne on yritetty murtautua!

Laila käväisee taas ulko-ovella, nappaa lukon käteensä ja tuo sen tiskille Samulin eteen. Samuli poimii lukon ja ryhtyy tutkimaan sitä. Lukossa on muutama voimakas naarmu. Samuli kokeilee avaimilla toimiiko lukko ja se näyttäisi toimivan moitteettomasti.

SAMULI

Näyttäis toimivan ainaki... Ei pari naarmua välttämättä mitään kerro. Kyllä mä luulen, että ne ois enemmän rikkonu ikkunan.

Laila seisoo Samulin edessä ja katselee Samulia tiukasti.

LAILA

Eija sanoi, että nyt kannattaisi investoida valvontakameraan. On kuullemma varkaita liikkellä ja minun mielestäni tämä todistaa sen.

Samuli näyttää tuskastuneelta. Laila katselee nyt mielteliäästi takahuoneeseen.

(JATKUU)

3.5.4 Tehosteet

Pyrimme luomaan äänimaailmasta kokonaisuudessaan luonnollisen ja realistisen. Muutamassa kohtauksessa Samuli vaipuu mietteisiinsä tai on unessa. Näissä kohtauksissa realistinen äänimaisema katoaa hiukan taka-alalle. Sen sijaan musiikilliset äänet nousevat ja tulevat joka suunnasta, ikään kuin pään sisäisinä ääminä. Sitten kun Samuli alkaa herätä, realistiset äänet palaavat musiikillisten hiljetessä, mutta kuulemme ne edelleen joka suunnasta. Kun kuva leikkaa takaisin nykyhetkeen, äänet palaavat etupainotteisiksi. Tällä kaavalla kaikki unenomaiset kohtaukset on erotettu arkimaailmasta. Koko elokuvan rytmiä ohjailee vahvasti taustamusiikki, jonka noustessa muut äänet laskevat. Häivytykset ovat useimmiten erittäin pitkiä, koska elokuva on leikattu hidastempoiseksi ja hitaat äänelliset muutokset tuntuivat tukevan tätä ideaa.

YHTEENVETO

Äänisuunnittelijan työ alkaa siinä vaiheessa elokuvan esituotantoa, kun äänisuunnittelija kokee osallistumisensa tarpeelliseksi. Tämän olen itse päätellyt näkemällä ja kuuntelemalla alan ammattilaisia. Jotkut tykkäävät olla osallisina heti suunnitteluvaiheesta lähtien, toiset hyppäävät tuotantokelkkaan vasta ensimmäisen kuvauspäivän aamuna. Jotkut luottavat radiotekniikkaan ja toiset vannovat puomittamisen nimeen. Äänitystilanteessa ja äänileikkauksessa jokainen tekee juuri niin kun itselleen on parhaimmaksi havainnut.

Äänityöhön vaikuttaa myös moni muu äänittäjästä riippumaton tekijä, esimerkiksi ohjaaja, tuottaja tai vaikka kuvaaja. Joskus ohjaaja puuttuu kaikkiin elokuvan osa-alueisiin (esim. puuvustukseen, lavastukseen, ääneen) niin voimakkaasti, ettei muille jää sanan valtaa. Joskus taas tuottaja voi astua poikkiteloin äänisuunnittelijan tielle. Liian pieni budjetti tai liian lyhyt jälkituotantoaika takaa sen, että äänen laadusta joudutaan tinkimään. Kuvaaja voi kuvasuunnitelmallaan tehdä äänityksestä erityisen hankalaa tai jopa mahdotonta, jolloin jälkiäänitys nousee merkittävään osaan äänisuunnitelman kannalta.

Elokuva on niin monen eri osa-alueen kokoonpano, että mahdollisimman kattava ennaltasuunnittelu antaa jälkitöille huomattavasti suotuisimmat lähtökohdat.

Liitteet

- 1.Käsikirjoitus, 'Hyvä silmä' versio 10.1
- 2.Äänisuunnitelma elokuvaan 'Hyvä silmä'

JATKUU:

2.

SAMULI
Äiti, meil ei oo varaa semmosiin.

LAILA
Takahuoneeseen ainakin tarvitsee
yhden. Siellä kaikki arvokas on.

Laila katselee vielä hetken miettelieäästi takahuoneeseen
päin ja kääntää sitten katseensa Samuliin.

LAILA (JATKUU)
Kuules nyt, meillä ei ole varaa
menetyksiin. (tauko) Otat nyt
selvää mistä semmosen kameran saa.

Laila marssii tomerasti takahuoneeseen. Samuli hieraisee
silmäänsä.

2 INT SAMULIN KOTI ILTA

Samuli astuu kotinsa ovesta sisään ja sulkee oven. Samulin
koti on tyhjä ja ankea, mutta siisti. Sänky, tuoli,
maalausteline, muutama huonekalu sekä neljä maalausta
seinillä. Samuli nojaa ulko-oveen ja huokaisee syvään.

3 INT SAMULIN KOTI ILTA

Samuli istuu maalaustelineen edessä ja työstää maalausta.
Samuli hieraisee ärsyyntyneitä silmiään. Maalaamisesta ei
tule mitään. Hän nousee ja ryhtyy tutkimaan silmiään peilin
edessä.

4 INT SAMULIN KOTI AAMU

Kello 6:30 aamulla, soi Samulin digitaalinen kelloradio.
Samuli lyö hälytyksen pois ja nukahtaa uudelleen.

5 INT SAMULIN KOTI AAMU

Kello on 8:50 kun Samuli herää. Ennen kuin hän avaa silmiään
nostaa hän varovasti vasemman kätensä tunnustelemaan vasenta
silmäänsä. Hän hätkähtää pystyyn ja avaa silmiään, mutta
vasemman silmän tilalla on vain tyhjä kuoppa. Hän kääntää
päänsä ja huudahtaa kauhusta. Hän hyppää ylös sängystään ja
perääntyy seinää vasten. Sängyllä, tyynyn vieressä lojuu
hänen vasen silmiään. Samuli katselee näkyä kauhuissaan ja
koskettelee hätäntyneenä tyhjää silmäkuoppaansa.

(JATKUU)

JATKUU:

3.

Sitten hän ymmärtää jotain. Silmä näkee yhä. Kahu muuttuu
hitaasti hämmennykseksi ja Samuli lähestyy silmiään. Hän
heiluttaa kättä silmiään edessä ja ottaa sitten silmän
varovasti peukalon ja etusormen väliin. Hän liikuttelee
silmää kasvojensa edessä.

Puhelin soi yöpöydällä. Samuli hätkähtää ja vilkaisee
kelloa. Kello näyttää 8:55. Hän vastaa puhelimeen ja
kuuntelee hetken. Hän puhuu hiljaa, samalla kun katselee
silmäänsä ja silmiään kautta itseään.

LAILA (PUHELIMESSA)
Tiedätkö paljon kello on?

SAMULI
Anteeks... Mulla taitaa olla
silmitulehdus.

LAILA (PUHELIMESSA)
Samuli! Sinä olit kuules
samanlainen huijari kouluikäisenä.

Kuluu hetki. Samuli näyttää vihaiselta, mutta lannistuu
pian.

SAMULI
Mutta mulla menee ainakin puol
tuntia.

Hän sulkee puhelimen ja miettii hetken. Samuli poistuu
keittiöön ja tulee takaisin kädessään vesilasi ja pullo
silmitippoja. Hän täyttää lasin silmitipoilla ja tiputtaa
lasiin silmän. Hän asettelee silmän katselemaan yhtä hänen
maalauksistaan. Sitten hän ryhtyy kaivamaan laatikkoa kunnes
löytää rojun seasta jotain.

6 INT PESULA AAMU

Samuli astuu pesulaan päässään merirosvo-silmälappu. Laila
tulee takahuoneesta, pysähtyy, katselee hetken Samulia ja
tuhauttaa.

LAILA
No... Teatraalinen sinusta on
ainakin vanhemmiten tullut.

Samuli istahtaa paikalleen ja Laila on menossa
takahuoneeseen.

SAMULI
Äiti...

(JATKUU)

JATKUU:

4.

Laila pysähtyy ja kääntyy puolittain. Samulilla on vaikeuksia sanoa sanottavansa.

SAMULI
Tää pesula... ei ole mua varten. Mä haluaisin tavoitella jotain muuta...

Samalla kun Samuli puhuu kävelee Laila Samulin luokse ja nostaa kätensä Samulin otsalle.

LAILA
Olisitkohan sinä sittenkin vähän kipeä? Lämpöä ei tunnu ainakaan olevan. Nyt lakkaat puhumasta joutavia. Oletko katsellut niitä kameroita?

SAMULI
Me ollaan pahasti miinuksella enkä mä osaa...

LAILA
Otappas nyt selvää niistä kameroista.

Samuli huokaisee ja keskittyy hetkeksi siihen mitä hän näkee silmänsä kautta.

7 INT SAMULIN KOTI AAMU

Samulin silmä näkee maalauksen Samulin kotona.

8 INT PESULA AAMU

Nuori pariskunta (**OLAVI, 25 & NOORA, 25**) astuu sisään pesulaan. Olavi ojentaa Samulille lappusen, mutta Laila nappaa sen ennen Samulia. Laila vilkaisee lappua ja sitten kelloa.

LAILA
Kymmenen minuttia.

Laila katoaa takahuoneeseen. Pariskunta istahtaa alas kuhertelemaan. Samuli vilkaisee heitä, ja avaa sitten tietokoneelta nettisivut. Nettisivuilta Samuli huomaa kuinka valvontakamerat ovat todella kalliita. Hän huokaisee ja sulkee oikean silmänsä. Samuli havahtuu kun Noora huudahtaa.

JATKUU:

5.

NOORA
Mitä?!

Olavi on polvillaan Nooran edessä, kädessään rasia jossa on sormus.

NOORA
Siis... Tää on pesula! Ois luullu, että sulla ois vähän enemmän tyyliä.

Noora nousee ja ryntää ulos pesulasta. Olavi katselee hölmistyneenä perään. Sitten hän kerää itsensä, nappaa pesulan tiskillä olevasta maljakosta kukkakimpun ja ryntää Nooran perään. Hän saa ulko-oven auki ja pysähtyy oven väliin.

OLAVI
Noora!

Noora pysähtyy.

OLAVI
Mä en aina osaa... Sä oot aina sanonu, et mun pitäs tehdä mitä mä haluan. Ja nyt ku mä oon valmis ottamaan sen minkä mä haluan... Sä suutut.

Noora kääntyy, katselee hetken kukkakimppua pitelevää miestänsä.

OLAVI
Mä haluan sut.

Noora lähtee kävelemään hitaasti Olavia kohti. Olavi tulee vastaan ja pesulan ovi menee kiinni. Samuli katselee kuinka nuori pari syleilee toisiaan ulkona. Hän kääntää katseensa maljakkoon jossa vielä äsken oli kukkakimppu.

9 INT PESULA/TAKAHUONE ILTA

Samuli tulee pesulan takahuoneeseen kainalossaan maljakko jonka sisällä lilluu silmä. Hän nostaa maljakon hyllylle, kahta isoa pesukonetta vastapäätä. Hän katselee hetken maljakossa olevaa silmänsä.

(JATKUU)

- 10 INT SAMULIN KOTI ILTA
Samuli istuu maalaustelineen edessä ja katselee pesulan takahuonetta. Hän maalaa näkymästä kuvaa ja näyttää tyytyväiseltä.
- 11 INT PESULAN TAKAHUONE ILTA
Samulin silmä katselee pesulan takahuonetta.
- 12 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Näemme Samulin silmän kautta kuinka hahmo häärää pesukoneiden kimpussa. Näky on unenomainen sillä Samuli on unessa. Sitten taskulampun valokiila osuu silmään.
- 13 INT SAMULIN KOTI YÖ
Samuli avaa silmänsä.
- 14 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Nyt näemme selkeämmin kuinka pesulassa todella on joku. **MATIAS (30)** repii piuhoja irti kahdesta isosta pesukoneesta. Taskulampun valokiila huitoo ympäri pesulan takahuonetta.
- 15 INT SAMULIN KOTI YÖ
Samuli laittaa pienen lampun päälle ja kaivaa yöpöydän laatikosta kynän ja paperia. Hän ryhtyy piirtämään Matiasta. Samalla kun hän piirtää nostaa hän puhelimen korvalleen ja on soittamassa poliisille.
Piiros on jo pitkällä ja sitten hän pysähtyy.
- 16 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Matias ei ole pesulassa yksin. Sama nainen (Elli), jonka Samuli näki aiemmin pesulan ikkunasta, ilmestyy Samulin näkökenttään, kantaen tietokonetta. Elli laskee tietokoneen maahan ja katselee ympärilleen taskulampun valossa.

- 17 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Samuli katselee Elliä jähmettyneenä, puhelin yhä korvallaan. Sitten puheluun vastaa naisääni.
NAINEN (PUHELIMESSA)
Hätäkeskus. Kuinka voin auttaa?
- 18 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Ellin kädessä olevan taskulampun valo osuu silmään ja Elli pysähtyy. Elli tuijottaa nyt Samulia suoraan silmään.
- 19 INT SAMULIN KOTI YÖ
NAINEN (PUHELIMESSA)
Haloo? Hätäkeskus...
Samuli ei vastaa puhelimeen. Kuluu hetki. Samuli sulkee puhelun. Samuli on rakastunut.
- 20 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Matias irrottelee yhä pesukoneen piuhoja. Elli lähestyy silmää ja katselee sitä mielenkiinnolla. Sitten Elli nostaa mustan kassin silmän yli ja peittää Samulin näkökentän.
- 21 INT SAMULIN KOTI YÖ
Samuli tuijottaa vielä hetken mitään näkemättä, pudottaa sitten piirroksen lattialle ja ryntää ulos kotoaan.
- 22 INT PESULAN TAKAHUONE YÖ
Samuli saapuu pesulaan liian myöhään. Silmä, kuten myös pesukoneet, on poissa. Samuli seisoo hetken paikallaan tietämättä mitä tehdä. Sitten hän poistuu.
- 23 INT PESULA AAMU
Laila istuu Samulin paikalla, tiskin äärellä. Häntä vastapäättä, korkealla tuolilla, istuu **POLIISI (mies, 45)**.
POLIISI
Minkäs merkkisiä ne teidän koneet ovat?

JATKUU:

8.

Samassa Samuli astuu pesulaan sisään. Laila ja poliisi tuijottavat Samulia hiljaa. Lailan katseessa on kyyneliä ja syytöstä. Kuluu hetki.

LAILA
Kaikki on viety!

Näemme kuinka myös tietokone on viety pesulan tiskiltä. Näppäimistö ja hiiri ovat yhä paikallaan. Poliisi kääntää katseensa Lailaan ja puhuu rauhallisesti.

POLIISI
Niin, minkäs merkkisiä ne teidän koneet oli?

Laila ottaa hyllystä kansion ja ryhtyy selaamaan sitä. Samuli istahtaa ikkunan vieressä olevalle sohvalle. Sitten hän huomaa kuinka näkö palautuu silmään.

24 INT ELLIN KOTI AAMU

Elli asettelee silmää pöydälle ja pysähtyy ihmettelemään sitä. Näemme, että Ellin asunnossa on myös kissa.

25 INT PESULA AAMU

LAILA
Whirlpool 423 CX3 oli toinen...

Laila selaa kansiota. Samuli katselee lumoutuneena Elliä.

26 INT ELLIN KOTI AAMU

Elli katselee vielä hetken Samulia silmään ja sitten hän nousee, laittaa takin päälleen ja poistuu kotoaan.

27 INT PESULA AAMU

LAILA
Ja toinen on Whirlpool BF4.

Poliisi raapustaa pesukoneiden mallit paperille ja ryhtyy vetämään takkia ylleen.

POLIISI
Kannattaa varautua siihen, että varkaita ei saada kiinni. Yleensä tällaiset rikokset tehdään muilla paikkakunnilla kuin missä asutaan.

JATKUU:

9.

Samalla kun poliisi puhuu, huomaa Samuli ikkunasta kuinka Elli tulee ulos kerrostalosta. Poliisi on saanut takkinsa päälle ja on lähtemässä.

POLIISI
Sillä tavalla minimoidaan kiinnijäämisen riski.

Poliisi poistuu. Samuli katselee Ellin perään ja on jo nousemassa ja lähdössä ulos. Sitten hän vilkaisee Lailaa joka istuu tiskin takana hiljaa ja onnettomana. Samuli istahtaa takaisin sohvalle. Laila nostaa itkuisen katseensa Samuliin. Samuli ei pysty katsomaan äitiään silmiin. Hän vilkaisee ulos, mutta Elli on jo kadonnut. **ASIAKAS (nainen)** astuu sisään pesulaan.

LAILA
Ikävä kyllä emme voi nyt ottaa uusia asiakkaita. Meillä on teknisiä ongelmia.

Asiakas poistuu. Laila katselee Samulia ärtyneenä.

LAILA
Ja ota nyt tuo typerä silmälappu pois.

Samuli kadottaa syyllisyytensä ja katsoo äitään uhmakkaasti. Laila laittaa takin päälleen ja on lähdössä.

LAILA
Sinä jäät tänne ja palautat asiakkaille pyykkejä ja lukitset oven kun lähdet.

SAMULI
Miksi? Eihän täällä oo enää mitään varastettavaa.

28 INT PESULA ILTAPÄIVÄ

Samuli istuu tiskin takana allekirjoittaa kuitenkin, teippaa sen valkoiseen muoviin tiiviisti pakattuun pakettiin ja ojentaa sen **ASIAKKAALLE (mies)**. Asiakas poistuu. Samuli näkee silmänsä kautta jotain.

29 INT ELLIN KOTI ILTAPÄIVÄ
Ellin asunto on tyhjä, lukuunottamatta kissaa joka tutkii Samulin silmää lähietäisyydeltä.

30 INT PESULA ILTAPÄIVÄ
Laila saapuu tomerasti pesulaan raahaten mukanaan omaa pientä pesukonettaan.

LAILA
Minä en malttanut olla kotona nyt kun sain idean. Nyt me voidaan taas ottaa vastaan vähän asiakkaita.

Samalla Samuli huomaa kuinka Elli kävelee ulkona, lähestyen kotiaan.

LAILA
Autatko Samuli tämän asentamisen kanssa.

Laila katoaa takahuoneeseen. Samuli ei kiinnitä häneen huomiota. Hän nappaa takkinsa ja on ryntäämässä ulos, Ellin perään.

LAILA
Samuli!

Laila seisoo takahuoneen ovella ja katselee Samulia hätäntyneenä. Samuli pysähtyy, katselee hetken äitiään.

LAILA
Samuli...

Lailan puhuu hiljaa ja anovasti. Hänen silmissä on kyyneliä. Samuli kaivaa taskustaan avainnippun ja laskee sen tiskille. Sitten hän lähtee. Laila katselee murtuneena Samulin perään.

31 EXT KATU/PESULAN EDUSTA ILTA
Samuli tulee ulos pesulasta ja ryhtyy kävelemään rivakasti Ellin perään. Hän saavuttaa Ellin.

SAMULI
Hei...

Elli pysähtyy ja kääntyy.

SAMULI
Mä oon nähny sut...

Elli katselee Samulia kuin tunnistaisi hänet.

ELLI
Joo... Missä me ollaan tavattu?

Samuli katselee Elliä hiljaa ja nielaisee.

SAMULI
Mä oon töissä tossa pesulassa. Ehkä sä oot käynny siellä.

Elli kalpenee.

SAMULI
Nii tai siis olin töissä. Mä lopetin...

Kadun toiselta puolelta tulee Matias. Matias katselee Samulia epäilevästi ja ottaa naisen kainaloonsa ja suutelee häntä. Samuli katselee heitä hämmentyneenä.

ELLI
Mä en ole käynyt siellä.

Matias ja Elli poistuvat nopeasti. Samuli katselee heidän perään avuttomasti. Muutaman metrin päässä Matias ja Elli menevät rappukäytävän ovesta sisään. He vilkaisevat Samulia ennen kuin ovi sulkeutuu.

32 INT SAMULIN KOTI ILTA
Samuli sulkee kotinsa oven ja jää nojaamaan siihen. Hän huokaisee syvään. Sitten Samuli näkee silmänsä kautta jotain. Hän hengittää syvään ja hitaasti ja nielaisee. Samuli sulkee oikean silmänsä.

33 INT ELLIN KOTI ILTA
Elli istuu kotonaan ja katselee mielteliäästi tyhjyyteen. Matias istuu hänen viereensä ja suutelee häntä niskaan. Elli antautuu Matiaksen käsittelyyn ja he menevät makuulleen sohvalle. Kissa katselee vierestä. Elli kääntää katseensa ja katsoo Samulia suoraan silmään.

2. Liite

SILMÄ	JANNITE KÄYRÄ	MUUTA	ATMO MUSA	DIAL.	FOLEY PISTEET	ÄÄNISIUNNITELMA - SILMÄ
1 PESULA 1-P - HUUMAA ELLIN - LUKON TUTKINTA		tuhunnu pesula	source paha pesula source paha pesula source paha pesula	SÄTTÖ SÄTTÖ	haho ovi	
2 S-KOTI 1 - SAAPU (VÄSINTT)		kolikko matto ihonlinn koti				
3 S-KOTI 1 - MAALAA - TUTKII SILMÄ					realli savelin "Silmä" rasti	
4 S-KOTI A - KELLO SOI					hiettas vello "sammus"	
5 S-KOTI A - HERÄÄ - SILMÄ ITKI - PUHELU		äänen väkälä ystävä murren koulusta äänen ääni	kaulun keräys ääni	SÄTTÖ SÄTTÖ	hahho kello kava piva	
6 PESULA A - TEKOSITÄ			source paha pesula pesula	SÄTTÖ SÄTTÖ	alko oven kikkas	
7 S-KOTI A - MAALAA (SOURCE PESULA)		ohjeet tuhkasta			silma	
8 PESULA A - KOSINTA				SÄTTÖ / NÄKÄ	alko oven huono kikkas	
9 PESULA 1 - SILMÄ MALJAKOSSA					nojakeu veden loppu	
10 S-KOTI 1 - MAALAA PESULAA (SOURCE KOTI)					silma	
11 PESULA 1 - SOURCE KOTI - TYHÄ PESULA					yläosa	
12 PESULA Y - OVI VALOT		tuhkasta ohjeet "faleg"	yläosa	kaulasta ohjeet	valokäsi "sammus" kikkas	
13 S-KOTI Y - HERÄÄ VALON					yläosa	
14 PESULA Y - ROSKOT TOSUUA					yläosa	
15 S-KOTI Y - ALKAA PIRTÄÄ ROSKUA - OTTAA PUHELIMEN					yläosa	
16 PESULA Y - NÄKEE ELLIN					yläosa	
17 PESULA Y - SOURCE KOTI - PUHELU		musiikki voinnsta puhella valmune	musiikki	hahho	yläosa	

18 PESULA Y - E+S KATSEET KOHTAA						
19 S-KOTI Y - PUHELU -TAMU - RAKASTUMINEN						
20 PESULA Y - ELLI OTTAA MALJAKON						
21 S-KOTI Y - POISTUU						
22 PESULA Y - KATKEE VIETY						
23 PESULA A - SAMULI SAAPUU - POLIISI						
24 E-KOTI A - ELLI KATANA (SOURCE PESULA)						
25 PESULA A - SAMULI SAAPUU - KATKEE POLIISI						
26 E-KOTI A - ELLI POISTUU						
27 PESULA A - LAILA + POLIISI						
28 PESULA 1-P - ASIAKAS PALVELOI						
29 E-KOTI 1-P - KISSA TUTKII SILMÄ (SOURCE PESULA)						
30 PESULA 1-P - LAILA TUO KONEEN - SAMULI LÄHTEE ELLIN PERÄN						
31 KATU 1 - SAMUTTA ELLIN + DIAL. - ELLI + MAT POISTUVAT						
32 S-KOTI 1 - SAAPUU SOURCE SILMÄN						
33 E-KOTI 1 - ELLI + MAT SAHVALLA - KATSEET KOHTAA						

HYVÄ SILMÄ